

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Melyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaki-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 190. szám.

Nagyvárad. Vasárnap 1915 augusztus 22.

Nowo-Georgiewszk bevételehez.

— Katonai munkatársunktól. —

A mikor Varsó oly hirtelen a németek kezére került, Nowo-Georgiewszkről — Varsónak testvér városáról — nem szólt a hivatalos jelentés napokon át semmit sem. Már akkor azon nézetünknek adtuk kifejezést, hogy Varsó föladása után Nowo Georgiewszk sorsa sem lehet többé kétséges. És csak ugyan csupán két héttel élte túl ez a büszke visztulai vár Varsónak gyászos sorsát! Ezt a két hetet azonban nagyon drágán kellett az oroszoknak megfizetniök, a mennyiben csak hadifoglyokban 85000 katonát és ezenfelül 700 nál több ágyut veszítettek el. Ha mostan hozzászámítjuk még a halottakat és azt a töméntelen hadiszert, melyeket a vár falai magában rejtettek, úgy bizvást mondhatjuk, hogy a győzelmünk ez alkalommal is igen nagy! az oroszok vesztesége pedig igen érzékeny. Ez is egy hatalmas kalapács ütést jelent arra az immár erősen munkában levő szilárd vashidra, melyen át a háboru rettenetes forgatagából — az áldásos békehez eljutunk. Most miután már pozitív adatok állanak rendelkezésünkre — még jobban megérthetjük, hogy miért váltott ki oly esedálkozást Varsó eleste Nowo Georgiewszk nélkül különösen katonai körökben?

Szakkörökben ugyanis biztosra vették, hogy az orosz szívósan fogja védelmezni az egész központi fegyverterét, mert hiszen ennek a térnek a maga osztatlan egészében volt meg az igazi ereje. Egyik vár kiegészítette a másikat és ekkép mindegyiknek az ostroma meg volt nehezítve — annál a viszonynál fogva, melyben ezek egymáshoz állottak. — Arra tehát igazán senki sem számíthatott, hogy Varsó föladása után az oroszok Nowo Georgiewszket tartani fogják. A multkori cikkünkben 1000 ágyura becsültük Nowo-Georgiewszk védelmi erejét, és most láthatjuk, hogy ez körülbelül meg is felelt a valóságnak. És ha végig tekintünk az elmúlt két hétnek az eseményein úgy láthatjuk, hogy az orosz hadvezetőség csakugyan okosabban tette volna, ha Varsóval egyidejűleg Nowo Georgiewszket is kiürítette volna, mert ezen egy várnak a védelmezésével mondhatnánk, hogy abszolúte semmit sem nyert, hanem csak veszített! Nem nyert semmit sem,

mert a németek a várat körülráolták ugyan, de diadalmos előnyomulásukat ez meg nem akasztotta, a mennyiben csupán légvonalban mérve is 150 kilométerrel haladtak túl Varsón keleti irányban!

Mi pedig csak nyertünk, mert 85 000 puskával (a vár készleteit hozzászámítva talán még többel) és több mint 700 ágyúval és rengeteg löszerral, stb. apasztottuk az oroszoknak amugy is kifogyóban levő hadi készleteit! Mennyivel másképpen alakult volna a helyzet reánk nézve, ha kénytelenek lettünk volna a 130 km. kerületű fegyverteret körülráolni! Ez a művelet, mint már a mult alkalommal kifejtettük, körülbelül 1 millió németet kötött volna le. Ez esetben bizonyára nem folytathattuk volna oly gyorsan előnyomulásunkat és talán Kovno várát sem vihathuk volna meg, melynek birtoka pedig döntő sullyal nehezedik a stratégiai helyzet mérlegébe! Varsó eleste után tehát helyesen ítéltük meg a helyzetet a mikor határozottan annak a véleménynek adtuk kifejezést, hogy a Brest-Littowski vonalat az oroszok semmi körülmények között nem fogják tarthatni, hanem csak két elhatározás között választhatnak nevezetesen: vagy meghisérlik a német arcvonal áttörését Kovno és Grodno között, vagy pedig visszavonulnak 500 kmel hátrább a Riga—Miuski vonalra. Annak a nézetünknek is kifejezést adtuk akkor, hogy a jelenlegi orosz hadsereget nem tartjuk képesnek egy ily merész terv keresztülvitelére. De ettől el is tekintve — most már el is mult a kedvező

pillanat ennek az áttörésnek a keresztülvitelére. Most már éppen nagyon kockázatos volna egy ilyen tervnek a megvalósítási kísérlete, mert nemcsak Bialistok, hanem Kovno felől is az oldalában és hátában volna fenyegetve, egy Kelet Poroszország felé előretörő orosz hadsereg.

Jelen helyzetben tehát már csak egy lehetőség előtt áll az orosz hadsereg és pedig gyorsított ütemben visszavonulni, mert már csak napok választanak el attól a nagy és régen várva várt pillanattól amikor a németek Vlnába is befognak vonulni. Brest-Littowsk nem fogja sokáig tarthatni magát, mert hiszen a három nagy vár közül (Varsó—Nowo-Georgiewsk—Brest-Littowsk) az oroszok is ezt a várukat ösmerték el leggyengébbnek, mint második vonalbeli várat. Győzelmünk mindenestre csak akkor lett volna igazán teljes, ha Kovno már ezelőtt 2 héttel birtokba vehettük volna. Csapataink 40 km-re állanak a fontos pont előtt és már hetek óta nyugalom van az óriási frontnak ezen a részén. Hogy miért van e nyugalom azt majd talán a jövő eseményei fogják megmutatni. Egyelőre nem értjük ezt, csupán azt a tényt állapíthatjuk meg, hogy most már egyelőre el is veszítette a jelentőségét Kovno, mert hiszen már közvetlenül Brest-Littowszk alatt állnak az ostromló seregek és éppen az elmúlt két három hét volt az a kritikus idő, mely alatt ez a kettősvágányú Kiew felé vezető fővonal igen nagy szolgálatokat tehetett a visszavonuló orosz hadseregeknek!

Olasz-török háboru!

Budapest, augusztus 21. (Saj. tud.) **A Wolff-ügynökség jelenti Berlinbe Konstantinápolyból: Huszadiki keltezéssel Olaszország megüzente a háborút Törökországnak. Az olasz nagykövet elutazott.**

Venizelosz az új görög miniszterelnök.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: **A király Venizeloszt bizta meg az új kormány megalakításával.**

Intézeti fehérneműek leánykák és fiuk részére
házilag készült paplanok, gyapjútakarók, mat-
rácok, harisnyák és kötények legjobban beszerezhetők

Czillér Imre
nagyáruházában
Szent László-tér.

Szűkül a gyűrű Breszt-Litovszk körül.

Budapest, augusztus 21. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Az ellenség tegnap a Pulva alsó folyása mentén és a Wisoko-Litovszktól nyugatra az utána nyomuló osztrák-magyar csapatokkal szemben újból heves ellentállást fejtett ki. Sok helyen szuronyrohamra került a sor, így a Wisoko-Litovszkra vezető út mellett Tokari falunál, melyet heves küzdelem után elfoglaltunk és egy Glukovici mellett lévő támaszpontért folytatott harcban, amely támaszpontot az erdélyi gyalogság éjjelkor hatalmába kerítette. Az ellenség, miután arcvonalát többszörösen áttörtük és német csapatok Timiankánál is visszavetették, ma reggel kiürítette a Pulva állást és a Leonia szakasz felé hátrál. Breszt-Litovszk előtt a körülfutó gyűrűt szűkebbre vontuk. Mialatt szövetségeseink a Krzna torkolat felé nyomultak előre, Arz altábornagy az ellenséget a Biala felőli út mindkét oldalán a váróv felé vetette vissza. Vladimir-Volinszkijtól északra hidfő állásunkat kiszélesítettük és ez alkalommal csapataink erősebb ellenséges osztagokat elűztek. Kelet-Galiciában a helyzet változatlan maradt.

Sikerés ellenállásunk az olasz fronton.

Budapest, augusztus 21. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Tirolban Tonale állomásunknak egy része, valamint a lavoronei és a folgaronei fensíkon levő erődműveink tegnap is tartósan erős ágyutűz alatt állottak. Egy bersagrierikkel megerősített olasz gyalogezred a Monte Kostont két ízben hiába támadta. Hasonlóképp visszavertük Schluderbach vidékén egy alpini osztagnak ama kísérletét, hogy a Forrure horpadásra előre nyomuljon.

A karinthiai határterületen a szokásos ágyuharcok tovább tartanak.

A tengermelléken nagy olasz erőknél a Flitsch-Tolmeini szakasz ellen megismételt előretörései megint eredménytelenek.

A wrsiki előállításunk ellen intézett támadás a St. Völteni vitéz landwehr és útegeink rendíthetetlen kitartásán hiúsult meg.

A Mrzli-wrh előtt az ellenség legalább 800 embert veszített. A tolmehini hidfő éjjelig nagyon ágyutűz alatt állott.

Ezt Kosarce ellen négy és az e helységtől délre emelkedő magaslatok ellen három ellenséges előretörés követte, amelyeknek mindenike megtörtött csapataink szívós vitézségén.

A doberdói fensík szélén levő állásaink ellen is kétségbeesett eredménytelen előretörést kíséreltek meg az olaszok.

Egyébként itt és a görzi hidfőn a tüzérségi harc tovább tart.

Egy repülőrajunk Kadinére bombákat és nyilakat dobott. Valamennyi légi járművünk sértetlenül tért vissza. *Höfer.* (Min. elnökségi sajtóosztály.)

Döntő minisztertanács Rómában.

Budapest, augusztus 21. (Saját tud.) Rómából jelentik: Ma minisztertanács volt, amely Itália és Törökország egymásközi viszonyáról volt hivatva dönteni.

Novogeorgievszk elesett.

Kovná után tegnap Novogeorgievszk vára „az ellenség lengyelországi utolsó támaszpontja”, került német kézre. A vár elesetének híre nem érkezett váratlanul, a tegnapi hivatalos jelentés, amelyben a Wkraszakasz sikeres áttöréséről értesültünk, már sejtette, hogy Novogeorgievszk nem állhat sokáig ellen a német ostromnak. Annál meglepőbb a hatalmas hadiszákmány, amely egyszerre újabb *nyolcvanöt ezer* emberrel szaporítja a német kézre jutott orosz foglyok számát és több mint hétszáz ágyu elvesztését jelenti az orosz hadsereg számára.

Bialisztok és Ossoviec bombázása.

Róma, augusztus 21. A keleti német főhadiszállásról jelenti a Berliner Tageblatt haditudósítója: Bialisztok és Ossoviec minden vasuti összeköttetéstől el vannak vágva. Vilna, Dünaburg és Riga között nagy orosz haderők vonulnak föl.

Királyunk távirata a pápához.

Bécs, augusztus 21. A Reichspost jelenti: Abból az alkalomból, hogy a pápa üdvözlő sürgönyt küldött Ferenc József királynak születésnapjára, Őfelsége is táviratozott a szent atyának és szerencsét kíván fáradozásaihoz a béke helyreállítása érdekében.

A birodalmi kancellár beszéd.

Berlin, aug. 21. A győzelmek hatása alatt, a birodalmi gyűlésen lelkes tüntetések voltak.

Bethmann-Hollweg kancellár kijelentette:

Az örömjongás visszhangja a diadalmas csatazajnak. Az orosz várakat mint agyagfészeket borítottuk föl. A harc még nem ért véget, de elérkezik a nap amikor, aki meg nem hajlik, meg kell történie.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, aug. 21. (Magyar Távirati Iroda.) A főhadiszállásról jelentik:

Anaforda környékén az ellenség kisebb csapatokkal támadott, de vereséget szenvedett s kénytelen volt régi hadállásaiba visszavonulni. Néhány foglyot ejtettünk. Ari Burnu és Sed-il-Bahr szakaszaiban semmi jelentős esemény nem fordult elő.

Jemen-seregünk benszülött harcosok segítségével a Jeméntől délre fekvő Lahaj városát és környékét elfoglalta, a mely egy idő óta az angolok hatalmában volt. Elkeseredett tizenöt óráig tartó küzdelemben az angolok sok száz halottat és sebesültet veszítettek. Mi négy ágyut, öt géppuskát és nagy tömeg hadianyagot zsákmányoltunk. A megvert ellenség visszavonult és Adenben bezárkózott.

A harcok egyéb frontjain nem történt említésre méltó esemény.

Görögország semlegessége.

Berlin, augusztus 21. A Vossische Zeitung athéni jelentése szerint a görög király végleg megegyezett Venizeloszszal a külpolitikai kérdésekben. Görögország továbbra is semleges marad, ha csak más balkáni állam beavatkozása nem fogja a helyzetet megváltoztatni.

Felkötött orosz tisztviselők.

Berlin, aug. 21. Mint a londoni Times és a milanói Secolo egyértelműleg jelentik, az orosz дума által elfogadott napirendet, mely a Varsó kiürítésében bűnösök azonnali megbüntetését követeli, végrehajtották. A hadügyminiszterium közlése szerint az e tárcához tartozó 4 tisztviselőt, névszerint Rigert, Freibergert, Falk és Mikulis tisztviselőket, a pétervári citadellában felakasztották. Az ötödik vádlottat, báró Grotust életfogytiglani börtönre, a hatodikot nyolc évi börtönre ítélték. Egy Mjassejedow nevű özvegyasszonynak száműzetésbe kellett mennie.

Az új bolgár hadügyminiszter.

Budapest, augusztus 21. (Saját tud.) Szófiából jelentik: Az új bolgár hadügyminiszter Jecoff tábornok lett. A király Radoszlavovval a Nemzeti bankban hosszasan tanácskozott, azután Vranjba utazott, ahol Daneffet fogadta, majd ismét Radoszlavovval tanácskozott.

Megtorpedózott angol gőzösök

Budapest, augusztus 21. (Saj. tud.) Londonból jelentik, hogy a **Gладиатор, a Bovie, a Benorakir, a Samara és a Bittern** gőzösöket megtorpedózták.

Üdvözlő távirat Vilmos császárhoz.

Budapest aug. 21. (Saját tud.) Münchenből jelentik: A bajor király táviratban üdvözölte Vilmos császárt a Kovno és Novogeorgievszk eleste alkalmából.

Folytonos győzelmeink Oroszországban.

Berlin, augusztus 21. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Különös esemény nem történt.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

A Kovnótól keletre folyó harcokban 450 orosz elfogtunk és 5 ágyút zsákmányoltunk. Kovnótól délre az ellenség Jessie menti állásait is feladta és kelet felé hátrált. Gude-ténél és Sejnynél orosz állásokat rohammal elfoglaltunk. A Tikeintől nyugatra vívott harcokban az oroszok 610 foglyot, köztük 5 tisztet és 4 géppuskát vesztek.

Galwitz tábornok hadserege Jelsket elfoglalta és e váróvtól délre az oroszokat a Bialán tundra vetette.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege.

Az ellenségnek újabb ellenállását tegnap este és az éj folyamán megtörtük. Az ellenség ma reggel óta tovább vonul vissza. 1000 orosz elfogtunk.

Mackensen tábornagy hadserege.

A balszárny előrenyomul a Koterka szakaszon és a Bug mentén a Bulva torkolata mellett, mire az ellenség ezen az arcvonalon és folytatta visszavonulását.

Breszt Litovszk előtt és Wlodavától keletre továbbra is előbbre haladtunk. Legfelsőbb hadvezetőség.

A német hajóhad győzelme a rigai öbölben.

Berlin, augusztus 21. A Wolf-ügynökség jelenti:

Keleti tengeri haderőnk, miután számos ügyesen rakott aknamezőn álló hálózaton keresztül, több napi nehéz munkával utat törtek maguknak, benyomultak a rigai öbölbe. Az ez alkalommal kifejlődött előrsi ütközetekben egy Emil Bucharski osztályu orosz torpedónaszád megsemmisült. Más torpedónaszádunk, köztük a Novick és egy nagyobb hajó súlyosan megsérült.

Augusztus 15 én este az oroszoknak a Moondzunban történt visszavonulása alkalmával a Sivuds és Korejee orosz ágyunaszádokat vitéz harc után tűzérési tűzünk és torpedó támadásaink elsüllyesztették s legénységéből 40 embert, köztük 2 tisztet, akik részben súlyosan megsebesültek, torpedónaszádaink megmentettek.

3 torpedónaszádunkat aknáknak megsér-

tettek, közülük egy elsüllyedt, egyet partra tehetünk és egyet a kikötőbe vittünk.

Ember életben csak csekély veszteséget szenvedtünk. Behncke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szent István-nap ünneplése.

Különös fénnel ünnepelte meg az egész ország az idei Szent István napot.

Nagyváradon gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök mondotta az ünnepi szent misét s Brém Lőrinc kanonok mondotta a szent beszédet. Beszédéből kiemeljük a következő értékes gondolatokat:

Egyházunk és nemzetünk mai nagy ünnepe, ha körülnézünk, mintha sötétségben állnánk, s ez éjszakában a háboru furája söpör végig Európán, milliók hagynak el ekét, kalapácsot, műhelyt s tüzhelyet, feleséget és gyermeket, hogy fegyvert fogjanak. Megmozdult a föld, megrendültek a trónok, s a népek állig fegyverben, önző érdekből, a kultúra csufjára egymás ellen törnek. E sokszoros éjszakában feltűnik a hazatadó, koronás szerző, népét szerető és megszentelő Szt. István király alakja. Egyik kezében kard, a másikkban kereszt; fején arany korona. Egész arca és alakján a szentség sugárzata. Harcok, bajok fölött felénk int, mint a magyarok tündöklő csillaga. Mikor reá nézünk új bátorság és bizalom száll a lelkünkbe. Érezzük, hogy amit ez a szent férfi alapított, az máról holnapra el nem vesztet.

Sajátságos, de kétségtelenül úgy van, hogy amikor szent István az ő magyar nemzetét a szent keresztbe vezette, amely az örök hazát megszerzi és biztosítja: ugyanakkor szál a szent keresztel tette édes hazánkká ezt a földet és biztosította számunkra. Valóban Krisztus keresztje, az ő szent hite tette hazánkká ezt a földet. Miért? Azért, mert a kereszt szegezte szívünket a föld rögehez, az szeretettette meg velünk, azelőtt is voltak és rajzoltak népek a földön, de nem lett hazájuk. Jártak rajta, de csak azért, hogy kizsákmányolják. Erdeiből lenyilagták a vadat, vizeiből kifogták a halat, mezeit lelegettették és aztán fölkerelkedtek s mint a sáskák tovaszálltak. Mi lett volna a magyarral, ha ő is folytatja az ily harci kalandjait. De jött szent István, fogja a keresztet és a földhöz szegezi vele a népet. A békében megtanulják a munkát. A hármashérec nem ereszi őket. Rajta van az az áldott kereszt s tövében pihennek drága apáik, anyáik, fiaik. Azóta nyert hazát a magyar nép, amióta a szent kereszt megszentelte ezt a földet, azóta lett ez a föld haza, amely ápol és eltakar, azóta lett drága, hogy nagy emlékeink hozzáfűződtek, azóta édes, hogy keserveink hozzátapadtak, azóta szent, hogy könnyeink harmatával s vérünk áradatával öntöztük. Azóta ragaszkodik a nép ehhez a földhöz, ráborul a rögre s megcsokolja, mert Krisztus keresztje szentté avatta.

S amikor aztán látta szent István király, hogy vágya, imádsága teljesedik: az erős magyar szépen megtelepszik a kereszténység védő árnyékában, nyugodt lélekkel sóhajt fel magában: Most már boldogan halok meg, mert gondoskodtam nemzetemről, biztosítottam életüket, jövőjüket; a szent keresztbe kötöttem gyenge ültetvényemet. De mégis, ne még, Uram! Hadd szerezzek anyát nemzetemnek! Hadd adjak pártfogót népemnek! Anyát, aki majd annál jobban szeresse ez országot, minél zivatárosabb idők járnak fölötté. Anyát, aki szive melegével és fényével járjon nemzetem zordon teleiben és vak éjszakáin. Pártfogót, aki majd feltolja sirásunkat s elviszi keserű könnyeinket a nem-

zetek atyjához s hoz nekik tőle irgalmat, kegyelmet a szorongatás nehéz napjaiban. És a bold. Szűznek, Magyarország Nagyasszonyának ajánlja fel országát, népét, koronáját, nemzetünk jövőjét...

Nehéz napjainkban ez a mi reménységünk! Jól tudjuk tapasztalati igazság, hogy minden állam fennmaradásának a biztosítékai ugyanazok, melyekre alakulásakor helyezkedett. Híveknek kell tehát lennünk ezekhez az alapokhoz, szent István hitéhez, a szent kereszt tanításához és erkölcsiéhez, s nem félünk a gonoszság hatalmától. Honnan vegye a magyar társadalom a mai nehéz küzdelmeiben az erkölcsi erőt, tőkét idegen helyről, ha nem veszi a kereszténységtől, amelyen ez a társadalom felépült. Szt. István hitétől lelkesedő, hazájukat önzetlenül szerető férfiak kelljenek, kik a hitet vallják, kik a szent eszmékért életet áldoznak és a halálba mennek. Férfiak kelljenek, akik ne siránkozzanak, mint Evának árva fiai, számkivetett maradékai, hanem tettekre vállalkoznak, egész férfiak kelljenek nemcsak a harcmezőkre, hanem a törvénykönyvek mellé is, a katedrálakra is, az íróasztalokhoz is, a technika gépei mellé is, az ekeszarvához is, egész férfiak kelljenek, akik az Istent félrik, a hazát szeretik, akár cinderbe, akár csákóban, akár munkásbonyban járjanak is. Tisztelünk, nagyrabecsülünk mindenkit, aki emberi méltóságáról meg nem feledkezik, aki lénye nemesebb részéről, a lelkéről gondoskodik és aki keresztény lelkülettel, megszentelt hazaszeretettel ennek a keresztény Magyarországnak a boldogításán dolgozik, fárad. Tisztelem annak a becsületos, vallásos egyszerű munkásnak a kérges, durva kezét, amely ezt a magyar földet műveli, a napsugárbarnitotta arcot, mely emberarc a javából, a hajlott fejet és hátat, mely azért görbült meg, hogy mi egyenesen álljunk, kik öreg napjainkra is megfeszített erővel dolgoznak, ma fiaik messze túl határainkon fényes példáját adják, hogy a magyar meg tud halni hazájáért, de leigázást tűrni nem! De tisztelem a munkást is, aki nem a mindennapi kenyeret, hanem az élet kenyerét szegi, tisztelem a nagy gondolatoktól sugalmazott hadvezért, tudóst, művészt, tisztelem a szellemi munkának a napszámosait s Magyarországnak ugyancsak mindkettőre van szüksége. De különösen szüksége van Magyarországnak a keresztény szellem s a keresztény összetartás munkájára. Szüksége van Magyarországnak a keresztény igazságoknak a lelkekben való kimélyítésére s a keresztény meggyőződésnek a nemzet életébe való érvényesítésére.

Előljárók kelljenek, kik igazságosan kormányoznak, mert sokkal kívánatosabb, hogy jó kezekben legyen a rossz törvény; mint rossz kezekben a legjobb; alattvalók, akik hűségesen engedelmeskednek; iskolák, ahol krisztusi tanítók tanítanak, egyház kell, hol Krisztus ismerete mint langyos eső hull a rögbefagyott kietlen földre. Testvéreim ismerjék meg s mutassuk meg egymásnak Krisztust s elváltozik a föld színe. Mondogassuk egymásnak: ezt meg ezt mondta Krisztus s elcsitul a gyűlölet, a harc, a piaci láрма; mutassuk meg egymásnak: így meg így cselekedett Krisztus; így érzett, így könyört, így szeretett s elváltozik a föld az emberi szív csodálatainak a bámulatától.

Budapesten dr. Csernoch János hercegprimás vezette a körmenetet a szent Jobbal s ugyanő pontifikált. A szentbeszédet Glattfelder Gyula esanádi megyéspüspök tartotta. Beszédének gondolatmenete a következő:

— Beszédében abból indult ki, hogy ma, amidőn a háboru fogékonnyá teszi a lelkeket nagy tanulságokkal és törvényekkel szemben, melyek alantjáró nemzedék emlékezetében már-már elhomályosodnak,

élénkebben mint bármikor lép elénk a nemzetszervező és államalkotó első szent király alakja.

A népeket is nemzetté nemcsak gazdasági erejük, tudásuk és fegyvereik teszik, hanem mindenképp fölött erkölcsi tényezők, melyek összeforrasztanak és megacéloznak.

Különösen a kis nemzeteknek kell tiltakozniuk a történelem és az élet anyagi felfogása ellen, mert ez bukásukat, életképességük megrokkadását jelentené.

Magyarország nemzeti életének alapjait is szentek és hősök építették. Az első király szent és hős. Vérének legkiválóbb sarjadéka: Szent László szentségével és világszereplésével szerezte meg a világ csodálatát és bizalmát.

Beszédét a püspök avval a hő kívánsággal végezte be:

„Nem kérünk kincseket. Nem akarunk szolgáskodni hajtott nemzeteket. Nem óhajtjuk, hogy az ellenséges vér patáka mossa fel diadalunk utját, hanem azért könyörgünk, hogy megmaradjunk s amit az őstől drága kincsként átvettünk: hazánkat, szent koronánkat, ereklyéinket, nemzeti integritásunkat, szokásainkat és törvényeinket az utódoknak becsülettel átszolgáltassuk.“

Az új színi szezon.

A színi bizottság ülése.

Hosszu szünet után tegnap délután ülést tartott Nagyvárad város színi bizottsága, amelyen a szeptemberben kezdődő színi szezonra szerződött társulat névsorát mutatta be az igazgató képviselője. Az új névsorból hiányzik néhány régi jó erő, viszont tagadhatatlan, hogy az újak között néhány előnyösen ismert kiváló nevet találunk. A társulat primadonnája Sz. Zsigmond Anna, a városi közönség kedvence lesz.

Az ülésen dr. Mihály Lajos elnöklelt alatt Rimler Károly, Stark Gyula, Schvarev Izidor, dr. Popovics Miklós, dr. Adorján Emil, Fényes Manó, dr. Thury Kálmán, dr. Demetrovics Elek, Tóth Elek az igazgató helyettese és Bige József jegyző voltak jelen.

Elnök előterjesztette, hogy Erdélyi Miklós színi igazgató jelentése szerint szeptember elején, részben új tagokkal s tekintettel a háborúra, konzorciumi alapon a színi társulat megkezdte működését. Majd a társulat tagjainak névsorát mutatta be, amelyet alább a színi igazgató jelentésében közlünk.

Tóth Elek kijelentette, hogy a színi igazgató mindent elkövetett, hogy megfelelő társulatot szervezzen, ami sikerre is vezetett. Az új tagok kiváló erősségei lesznek a társulatnak. A jelentésben azért van a polgári zenekar is felemlítve, mert a hadügy-miniszter a honvédszenekar szereplését csak jótékony célra engedi meg, de remélhető, hogy sikerül mégis a honvédszenekart biztosítani, de ha nem, az esetre megfelelő polgári zenekarról gondoskodik a színi igazgató.

A bizottság tudomásul vette a bemutatott névsort, elfogadja a konzorcium működését, de az igazgató vállaljon felelősséget a város jogainak biztosítására.

A régi bérlők jogai.

Ezután a bérlőkre került a sor. Az igazgató 90 előadásra hirdet bérlőket és pedig 30-30-as A. B. C. bérlőkre; a rendes árakból 25 százalék engedmény mellett. A bérlőre augusztus 25 től a régi bérlők jelentkezhetnek.

Dr. Mihály Lajos szerint az lenne helyes, ha kimondanák hogy a háború és a sok gyász miatt, akik eddigi bérlőket fenn nem tartják, ez évben ne veszítsék el régi jogukat.

Tóth Elek sajnálattal látta tavaly, hogy

a bérlők egy általában nem béreltek. Az új jelentkezők pedig jogokat kértek. Ha most is ilyen tartózkodók lesznek a bérlők, üres lesz a színház. Viszont, akiket gyász ért, méltánytalan volna a régi jog elvonása.

Dr. Adorján Emil helyteleníti az eddigi privilégiumot. Be kellene hozni az A. B. C. D. E. F. bérlői rendszert s így többnek jutna bérlő, egy darabot egy hétig játszanának s így jobb előadások lennének s ki-elégítenék az új bérlőket is.

Közbeszólás: De napi közönség nem lenne. Mondják ki, hogy a régi jogokat nem tartják fenn.

Rimler Károly rámutat, hogy a régi bérlők adják a színház fenntartásának alapját s ezek helyett lennének új és legújabb bérlők. Ha a régi bérlőket szétzavarjuk, nem lesz bérlő. Lehetne talán olyan megoldás, hogy akinek nincs gyászja a szűkebb családban s még sem bérel s ezáltal megvonja támogatását a színházról, elveszti régi jogát.

Dr. Thury Kálmán nem tesz kivételt. Akinek gyászja van, béreljen azért s adja ki másnak a bérlőket.

Dr. Adorján Emil újból a szabad bérlő mellett szól. Annak adják a bérlőket, akinek kedve van a bérlőre.

Rimler Károly indítványozza, hogy a régi bérlők előnyben részesítsenek, de akik ezen időn belül most nem bérelnek, elvesztik eddigi jogukat.

Stark Gyula a bérlési idő 3 napját rövidnek tartja.

A bizottság kimondta, hogy augusztus 25-től szeptember 1-ig fenntartják a bérlőket eddigi bérlőknek, aki ez idő alatt a bérlőket ki nem váltja, régi jogát elveszti. Az új bérlőkre száll a jövőben is a jog.

Ezzel véget ért az ülés.

A színi igazgató által kibocsátott jelentés a következő:

Színházi jelentés.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad közönségét, miszerint színi előadásom sorozatát 1915. évi szeptember hó elején újonnan szervezett színi társulatom s a 4-ik honvéd gyalogezred zenekarának közreműködésével a Szigligeti színházban megnyitom.

A színi társulat névsora.

Művezető személyzet:

Erdélyi Miklós, művezető-igazgató, rendező. Tóth Elek, Leövey László, rendezők. Halmaj Lajos, titkár. Várad Aladár, kar-nagy. K. Szacsvai Gilbert, sugó. Vihari Béla, ügyelő. Pártos Jenő, táncmester. Szabadkai Miklós, könyvtáros. Vank István, jegykiadó. Triffonoff Gabriella, pénztáros.

Előadó személyzet:

Nők. Bánházi Terka, anyaszínésznő. Sz. Zsigmond Anna, primadonna. Somogyi Rózsai, énekesnő. E. Kovács Mariska, dráma, vígjáték. Urai Blanka, opera és operette koloratur. Vigh Manci, operett szubrett. Polgár Mariska, naiva. Fodor Ella, drámai hősnő. H. Körössy Juci, társalgó. T. Pogány Janka, komika.

Férfiak. Bihari Sándor, opera és operett bariton. Halmaj Lajos, titkár. Békefi Lajos, opera és operett tenor. Leövey László, operett. Perényi Kálmán II. tenor. Lévai Farkas Pál. Sik Rezső, jellem színész. Bihari Akos, drámai hős. Dozsa István, énekes színész. Tóth Elek, bonvivant. Pártos Jenő, táncos énekes színész. Varsa Gyula, szerelmes. Vihari Béla, ügyelő. Vank István színész.

Karszemélyzet:

Nők. H. Czene Stefánia, R. Molnár I., Kozma Böske, Kiss Mariska, Lengyel Margit, Gyarmathy Rózsai, Sz. Gerő Sári, Magyórossi Dalma, Krasznai Kató, Szabó Böske, Vihari Béláné, V. Sándor Mariska.

Férfiak. Szili Ferenc, Faragó Dezső,

Pécsi Lajos, Pálfi Boldizsár, Kertész Kálmán, Kozma Pál, Kottler Manó, Szabadkai Miklós, Tarr Béla, Vank István, Erőss Sándor, Molnár Rezső.

A t. bérlő közönség szíves figyelmébe.

Eltérve az eddigi szokásos nagybérlőtől, a háborús állapotokra való tekintettel, idény bérlőket nyitok és pedig 90 bérlői előadásra 30 A, 30 B, 30 C bérlőre napokra s ezt a rendszert a normális viszonyok beálltáig szándékozom fenntartani.

Bérlői árak:

Nagypáholy 30 A—B vagy C bérlői előadásra 276 korona — fillér. Rendes páholy 30 A—B vagy C bérlői előadásra 231 korona — fillér. Zsölle 30 A—B vagy C bérlői előadásra 55 korona 20 fillér. Kör-szék 30 A—B vagy C bérlői előadásra 46 korona 20 fillér. Támlásszék 30 A—C vagy C bérlői előadásokra 37 korona 20 fillér. Erkély I. sor 30 A—B vagy C bérlői előadásra 27 korona 60 fillér.

Bérelni lehet augusztus 25-étől reggel 9—12-ig és d. u. 3—5 óráig a Szigligeti színház titkári irodájában. A bérlői összeg első fele a bérlői-jegy átvételkor, a második fele a 15-ik a bérlői lejáratát előtt fizetendő.

Nagyvárad, 1915. augusztus 20-án.

Tisztelettel:

Erdélyi Miklós,
művezető-igazgató.

Mi van a Strasser-ügygel?

Még mindenkinek élénk emlékezetében van az annakidején óriási port felvert Strasser-féle szállítási panama, mit a helybeli lapok is sűrűen pertraktáltak.

Azóta már lassan lecsendesedtek e csunya ügy hullámai s úgy látszott, hogy lassan feledésbe megy az egész. Ézelőtt három nappal azonban újra megjelentek városunkban a budapesti államrendőrség kiküldöttjei, Czövekk Sándor és dr. Németh József rendőrfogalmazók és Bialowszkurszky Ede lovag detektívesoportvezető, kik már egy ízben nyomoztak Nagyváradon a Strasser-ügyben s ezzel az ügy újból az érdeklődés központjába került.

Munkatársunk ez ügyben felkereste az ügyészségen Czövekk Sándor rendőrfogalmazót, ki a következőkben volt szíves felvilágosítást adni:

Arról, hogy ez ügyben újabb letartóztatások lennének, szó sincsen. Most csupán az ügynek átvizsgálása folyik, mit egyes, az ügy keretén belül felmerült adatok tettek szükségessé. Hogy mik ezek az adatok, arról nem nyilatkozhatom. Nem nyilatkozhatom azért, mert ez hivatalos titkot képez és így senkinek sem tehetek róla közléseket.

Különben is, tudva azt, hogy a sajtó mily nagy szolgálatot tehet és sokszor tesz is az egyes büntető ügyek benyomozásánál, a legnagyobb készséggel adnék le kommunikéket, ha valami közérdeklődés tárgyát képező, nevezetesebb esemény történt volna. Így csupán ezekre a kijelentésekre szorítkozhatom.

E kijelentések dacára, bár kétségtelen, hogy ez ügyben újabb letartóztatások nem lesznek, mégis, miután Strasser Aladárt ézelőtt három nappal Temesvárról Nagyváradra hozták, nem lehetetlen, hogy még érdekes meglepetések fognak történni.

Vizsgálat a villamos-műnél.

Vádak az igazgató ellen.

Nagyvárad város összes műszaki vállalatok között arányainál és fontosságánál fogva a legelső, a vízmű mellett, a városi villamos telep. A hasonló vállalatok között az ország vidéki városaiban, Temesvár után nemcsak a legnagyobb, de a legelősmertebb is és nagy része van abban, hogy Nagyváradot a modern városok között emlegetik.

A városi villamostelep eredetileg sokkal kisebb méretben létesítették, s hogy ma már az ország egyik legtekintélyesebb városi vállalata s ebben tagadhatatlanul legnagyobb érdeme **Belányi Imre** igazgatónak van, aki az intézmény bölcsőjénél már érvényesítette szaktudását s azóta odaadó, becsületos munkával és elsőrangú szaktudással fáradozott annak fejlesztésén.

Pár nap óta súlyos vádak emeltek **Belányi Imre** ellen. A villamostelep főkönyvelője: **Küzdő Kálmán** feljelentést tett a polgármesternél a villamos műnél állítólag előfordult visszaélések és szabálytalanságokról, amelyek **Belányi Imrét** terhelnék.

A feljelentés ügyében megindult a vizsgálat, amelynek során bizonyára kiderül, hogy igazak-e és mennyiben a feljelentés adatai, de nem akarjuk hinni, hogy a **Belányi Imre** ellen felhozott vádak egészben vagy részben is őt terhelnék.

A vádak szerint a villamosmű által kifizetett szénmennyiség egyrésze nem érkezett be a városi villamos telepre s így annak kifizetésével károsodott a város. Ennek a megállapítására azonban a legtüzetesebb vizsgálat szükséges, mielőtt ítéletet lehetne alkotni felőle.

A jelentés után a polgármester összehívta a tanácsot, egyben pedig a vizsgálat független megejtése céljából **Belányi Imre** igazgatót állásától felfüggesztette.

A város tanácsa a vizsgálat vezetésével

Lukács Ödön főjegyzőt bizta meg, dr. **Dőri István** városi ügyészt pedig utasította, hogy a főjegyző által teljesített vizsgálat eredményéhez képest esetleg a bünyügyi feljelentést tegye meg.

A villamosmű igazgatói teendőivel ideiglenesen **Kőszeghy József** v. főmérnököt bizta meg a tanács.

Lukács Ödön főjegyző tegnap az igazgatói irodában levő iratokat és leveleket magához vette, hogy a vizsgálat irataival és a villamostelep könyveivel együtt a vizsgálatnál felhasználja.

Az ügyre vonatkozólag **Belányi Imre** a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tekintettel arra, hogy a villamosműnél folyó vizsgálat ügyében különféle hírek keltek szárnyra és különféle nyilatkozatok láttak napvilágot, a magam részéről csak arra utalok, hogy ez az ügy most illetékes fóruma előtt áll, s egyelőre mindenre csak illetékes bírám előtt kívánok nyilatkozni.

Egyet azonban már most ki kell jelentenem; bármi legyen az ellenem emelt vád, az én lelkiismeretem tiszta és nyugodt, mert soha, egyetlen fillérrel senkit meg nem károsítottam. A villamosmű ügyeit mindenkor legjobb tudásommal és teljes lelkiismeretességgel szolgáltam, amit az elért eredmények mindig és mindenki előtt bizonyítanak.

Biztosan tudom, hogy pártatlan és igazságos bírám előtt teljes ártatlanságom ki fog derülni.

Kérem a közönséget, függessze fel ítéletét ez ügyben addig, míg döntését az illetékes fórum meg nem hozza.

Az eljárás lefolytatása után, gondom lesz rá, hogy meghűveltetésomért ugyancsak az illetékes fórum előtt magamnak teljes elégtételt szerezzek.

Nagyvárad, 1915. aug. 21.

Kiváló tisztelettel
Belányi Imre.

Rózsakirálynő és tombola a lövészárok ünnepélyen.

A mai műsor.

Vig, zajos két napja volt tegnap és tegnapelőtt a lövészárok ünnepségnek. Szent István napján tartották meg a rózsakirálynő választását, tegnap pedig a tombola szóra koccant a közönség.

Szent István napján a napfényes, ragyogó időben rengeteg, díszes közönség rándult ki a Rhédey kerti „baretérre”. Már a környezet is pompásabb volt, mint máskor. A rendes falombos bódékon kívül a vásár jellegzetes szimbolumai is fel voltak állítva a front mögött. Ringispil, céllövészet, mézeskalácsos, sőt még kacsák nyakára is lehetett dobálni, valamint a bazár sem maradt el a többiek közül.

A legszenzációsabb volt azonban a rózsakirálynő választása. Bájos, tarka leánysereg járkált össze vissza, s kínálgatta buzgón, mindenkinek a szavazó lapokat. De volt is kelete! Hogyne, mikor köröskörül anyyi szép

leány állott készen a rózsakirálynő méltóságára, csak választani kellett közülök.

5 óra előtt már megkezdődött a szavazás. A közönség mind sűrűbb rajokban tödült be a térség nagy diadalkapuján, különösen a Sport téri football verseny végeztével, ahol a honvédszenekar hangjai mellett a NAC csapatai játszottak jótékonycélra.

Mindjárt a legelső sátrak előtt volt felállítva a szavazóhelyiség, ahol dr. **Moskovits Józsefné** urnő vezette a választást. Ő adta ki a szavazó-lapokat, s ő kezelte a befolyó pénzt. Mellette ifj. Szentlélek Kálmán és Kakas István joghallgatók végezték nagy agilitással a választás ellenőrzési részét, valamint ők számították a szavazatokat. Rettenetes tolongás volt a szavazóhelyiség körül, s nagy vehemenciával folyt a korteskedés is a jelen volt szép leányok érdekében. A kibocsátott 3000 szavazó lap egyre-másra szállingózott vissza a szavazó helyiséghez. Különösen fél hét körül, az utolsó percekben volt a korteskedés a legerősebb. A körül csoportosuló tömeg izgatottan várta, hogy ki lesz a nyertes a szavazás során. Este háromnegyed 7-re lett készen az összeszámolás. E

szerint rózsakirálynővé 539 szavazattal **Kecskeméti Bóskét** választották meg. Udvarhölgyek lettek a következők: **Fehér Sándorné** (391 szav.), **Kovács Böske** (296 szav.), **Wessel Böske** (205 szav.), **Rosinger Böske** (200 szav.), **Schwartz Pirike** (114 szav.) és **Pásztor Ilus** (104 szav.)

A közönség zajosan ünnepelte a megválasztottakat, s csak késő este, a holdvilág derengő fénye mellett távozott haza.

Tegnap a tombola játék folyt le pártatlanul nagy érdeklődés mellett. 4 órakor vette kezdetét a nyereményhúzás, s alig 10 perc múlva minden nyereményjegy elfogyott. A főnyereményt, egy tajtékipát **Móré Micike** nyerte meg. 500 értékes tárgyat sorsoltak ki, s a közönség elégedetten folytatta tovább a szórakozást. Mert csak ezután jött a java. Tréfás, színes műsorú cirkuszi előadás várt a közönségre, amely 5 órakor kezdődött. **Farkas Pál** s a többi művész igen sok zajos kacajt idézett elő a hallgatók sűrű tömegében.

Működött most is a posta **Bócz Gézáné** vezetése mellett, valamint a büffének és a cukrászdának is állandóan előkelő közönsége volt.

A Szent István napi bevétel összege 3000 koronát is meghalad.

A mai nap programja röviden kifejezve: „A nemzeti együttérzés ünnepe”, amelyen hadseregünk különféle nemzetiségű katonái fognak táncolni és nemzeti dalokat előadni a következő műsor szerint:

Magyarok: Beborult az erdő, Pizskáld ki. Sugár magas, Csárdástánc.

Németek: Der gute Kamerad. Die Wacht am Rein. Tipegő és Ländler tánc.

Románok: Doina, Descintare. Hora Ardelina tánc.

Horvátok: Kadze setine dasdoran. Sirocesam. sirocesam, nyigde nyikog nemam. Jeleny basticu. Koló tánc.

Utána nagy konfetti csata!

A közönség bizonyára most sem fog távol maradni a lövészárok ünnepélyről, amely a mai nap is igen sok és változatos szórakozást nyújt az érdeklődőknek.

NESTLÉ-FÉLE
GYERMEKLISZT
Csecsemők és gyermekek legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozot és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság. Wien I., Biberstrasse. 38 e.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

HIREK

*** Fetser Antai megyéspüspök Nagyváradon.** Fetser Antal győri megyéspüspök tegnap délután Nagyváradra érkezett. A megyéspüspök megérkezése után azonnal kiutazott a Püspökfürdőbe, ahol körülbelül 10 napig marad, mely idő alatt a fürdő nagy gyógyhatású vizét fogja igénybe venni.

*** Papszentelés.** Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök vasárnap adja fel a kisebb rendeket az egyházmegye most végzett papnövendékeinek. A felszentelendők között van báró Apor Vilmos, a volt belügyi államtitkár fia. Báró Apor Vilmos most végezte a theologiai tanfolyamot Innsbruckban. Most kapja meg a kisebb rendeket Kompassz Árpád Gyula végzett theologus is. A felszentelendők hétfőn veszik fel a nagyobb rendeket s áldozópapokká kedden lesznek felszentelve a székesegyházban reggel 7 órakor kezdődő szent mise alatt. Ugyanakkor szenteli fel áldozópappá a megyéspüspök Beöthy György diákonust is, aki kora miatt csak most szentelhető fel áldozópappá. Az új misés papok közül báró Apor Vilmos első szent miséjét e hó 25-én a püspöki széklak kápolnájában tartja, Beöthy György Csabán tartja első szent miséjét a jövő vasárnap. Kompassz Árpád Gyula ugyanakkor szülőföldjén, Szinyérváralján mutatja be első szent miséjét.

*** Hayek hadtestparancsnok adományai.** Hayek hadtestparancsnok 500 koronát adományozott a Vörös-Kereszt nagyváradai fiókjának és 200 koronát a nagyváradai róm. kath. papnevelői intézet kórházának.

*** Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy a 70. gy. e. bel. Junowicz Wladimir századosnak és Hirth Lipót fő hadnagynak az ellenség előtt tanúsított önfeláldozó magatartásuk elismerésül a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

*** Vasárnap is dolgozni kell a mezőn.** Tisza István gróf miniszterelnök kezdeményezésére a belügyminiszter tegnap rendeletet küldött Fráter Barnabás alispánhoz. A rendeletben arra kéri a miniszter az alispánt és a néppel érintkező közigazgatási tisztviselőket, hogy hassanak oda, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó nép az idén kivételiesen vasárnap is dolgozzék. A vasárnapi munkára ma a háborútól eltekintve is, a rendkívüli rossz időjárásra való tekintettel, igen nagy szükség van. Különben a vasárnapi munka az egyház törvényeivel sem ütközik össze, ha azt kényszerítő körülmények teszik szükségessé. Már pedig most, amikor minden kis jó időt fel kell használni a kint levő termés behordására, a kényerítő körülmény fenn forog. A miniszter rendeletétől sokat vár és annak végrehajtására a lelkészeket és tanítókat is felkéri.

*** Ehrlich tanár halála.** Homburg fürdőn tegnap meghalt dr. Ehrlich Pál, a Salvarsan világhírű feltalálója. Már régen betegeskedett, szívsklerózis kórota s az utóbbi időben a megfeszített munka túlságosan megviselte.

*** Maximális árak a vármegyében.** A vármegyéből eddig a központi, derecskei, élesdi, tenkei, és a nagyszalontai főszolgabírák küldték be javaslataikat a maximális árakra nézve. Az első négy főszolgabírói javaslat a következő árakat ajánlotta elfogandónak.

	derecskei j.	élesdi j.	tenkei j.	közp. j.
marhahus	3-20	4-—	3-80	3-80
borjúhús	3-—	3-60	3-80	4-—
sertéshús	3-60	4-—	3-60	3-10
háj	4-—	4-80	4-50	4-—
szalonna	3-60	4-—	4-10	3-60
zsír	4-—	5-—	4-80	4-—
liba sovány	5-6	7-50	8-12	5-7
liba hizott kilója	2-50	10-—	—	6-8
tojás	—10	—08	—10	—10
tej	—26	—	24-8	—262
csirke	3-—	2-40	2-40	2-40
kacsa	3-—	3-—	3-10	3-60

Mind a négy járás főszolgabírója egyhangulag kéri az alispánt, hogy a maximális árakat minél előbb állapítsa meg, mert ma már türethetetlen a termelők tulkapása.

*** Milye Lajos hadifogoly.** Milye Lajos honvéd századosról az utóbbi időben az a hír terjedt el, hogy az olasz harctéren hősi halált halt. A hír nem látszott valószínűtlennek s így érthető részvéttel fogadták azt városszerte. Később a gyászhiert megváltoztatták a harctérről érkezett jelentések Milye Lajosról mint olasz hadifogolyról beszéltek. Tegnap végre megérkezett a legautentikusabb értesítés, még pedig magától Milye Lajos századosától. A levelet a százados az édesatyjához, Milye Gyula ny. táblabíróhoz intézte. A levél tartalma csak ennyi: *Sebesületlenül olasz fogságban vagyok.* Lajos.

A rövid hírről csakhamar tudomást szereztek az egész városban s nagy örömmel fogadták azt.

*** Új személyvonat Nagyvárad és Szolnok között.** A mai naptól kezdve Nagyvárad és Szolnok között új személyszállító vonat közlekedik, még pedig Nagyváradról d. u. 2 óra 30 perckor indul, ide pedig érkezik reggel 7 óra 17 perckor. A vonat rendeltetése, hogy faluról az élelmickek megfelelő időben behozhatók legyenek.

*** 220 waggon elsőrendű vetőmagot ad a kormány.** A földmivelésügyi kirendeltség tegnap értesítette az alispánt, hogy a miniszter 220 waggon vetőmag bevásárlására hatalmazta fel. A kirendeltség arra kéri az alispánt, hogy irassa össze a vetőmagra igényt tartó gazdákat, akik készpénz mellett megfogják kapni a szükséges vetőmagot. Hangsúlyozza a kirendeltség, hogy az általa beszerzendő vetőmag elsőrendű és termelésre legalkalmasabb nemesített mag. A mai rossz időjárás folytán csirájában megtámadott mag mellett tehát minden gazda helyesen cselekszik, ha a kormány által bevásárlandó vetőmagot használja. A vetőmagot maximális ár mellett kaphatja meg mindenki.

*** Halálozás.** Bodor Ferenc nyug. máv. ellenőr, okl. gyógyszerész e hó 16-án Gacsádon 61 éves korában meghalt. Holttestét családja Nagyváradra szállíttatja, s ma 22-én d. e. 11 órakor temeti el a vasuti pályaudvartól.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x Szeplő-méjfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely letünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimánóczy palota Telefon: 13-02.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszéli kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Hír különlegességek.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolesóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczy-ut 7/B.

*** Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok: ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lyscform Kali szappan stb. Legolesóbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut.

Legujabb táviratok.

A képviselőház novemberben ül egybe.

Budapest, augusztus 21. (Saját tud.) Tudósítónk jelenti, hogy a képviselőházat november elejére egybehívják.

Az amerikai sajtó és az Arabics elsüllyesztése.

Budapest, augusztus 21. (Saját tud.) A Reuter ügynökség jelenti New Yorkból, hogy az amerikai sajtó felbátorodással ír az „Arabics” elsüllyesztéséről. A helyzetet komolynak ítélik.

Venizelosz politikája.

Budapest, augusztus 21. (Saját tud.) Athénból jelentik: Venizelosz megbízatásának híre korai. A király félreérthetetlen állásfoglalást kívánt a semlegesség kérdésében Venizelosztól, aki hír szerint csatlakozott a király álláspontjához. A terület átengedését ellenzi és az antant iránt barátságos politika fentartása mellett sikraszáll.

Vilmos császár Novogeorgievszk elfoglalásáról.

Berlin, augusztus 21. (Saját tud.) Vilmos császár a következőket táviratozta a kancellárnak: Isten segítségével Beseler tábornok és a német és osztrák-magyar osztrómló tüzéségnek köszönhetjük Novogeorgievszk, a legmodernebb vár elestét, mely hadseregünk legszebb fenyverténye volt. A citadella ég, a falvakat a visszavonuló oroszok felgyújtották, az ágyuzásakmány 600. Odautazás alkalmával hosszú fogolyoszlopokkal találkoztunk.

A szkupstina titkos ülésének jelentősége.

Budapest, aug. 21. (Saját tud.) Rómából jelentik: A Tribunának Nisből táviratozzák, hogy a szkupstina titkos ülése emlékeztet a szerb-bolgár háboru előtti precedensre. Ma sem várható előzékenység. Pasics más elhatározásért sem vállalhatna felelősséget. A szerb kormány az antant kívánságára udvarias, de feltétlenül tagadó választ ad.

TANÜGY

Beiratások és iskolaév eleji vizsgálatok a főgimnáziumban

A nagyváradai premontrei főgimnázium igazgatósága ezúton tudatja az érdekelteket szülőkkel és tanuló ifjúsággal, hogy az 1915/16. évi javító-pótló és felvételi (különbözeti) nemkülönben a felsőbb tanhatóságtól engedélyezett magánvizsgálatokra való jelentkezés f. évi augusztus hó 30-ik napján lesz d. e. 10—12 és d. u. 4—6 óráig a főgimnázium urali utcai épületének igazgatósági irodájában. A felvételi és magánvizsgálatokat tevő tanulók a vizsgálatok szabályszerűleg megállapított díjait ez alkalommal fizetik le az igazgatónál.

A javító pótló és felvételi vizsgálatok augusztus hó 31-ik és szeptember hó 1-és napjaiban történnek meg; ugyane napokon lesz a magántanulók írás illetőleg szóbeli vizsgálatai. A vizsgálatok mindkét napon d. e. 9—12, d. u. 3—6 óráig tartanak a főgimnáziumnak átengedett széles utcai állami elemi iskolában, az ott kijelölt helyiségekben működő csoport-bizottságok előtt.

A jövő tanévre az összes osztályokra való előjegyzések az igazgatónál, és a beiratkozások az egyes osztályfőnököknél szeptember hó 2, 3 és 4-ik napjain d. e. 9—12 óráig ugyancsak a széles utcai állami és községi népiskolák osztályonként is megjelölt termeiben történnek. — Ugyanezeneken a napokon lesznek a pótló és kiegészítő érettségi vizsgálatokat tevő tanulók írásbeli vizsgálatai, melyekre az igazgatóságnál szeptember hó 1-és napján d. e. 9—12, d. u. 3—6 óráig kell jelentkezni. — Az írásvizsgálatok minden nap pontosan 8 órakor kezdődnek. A latin nyelvi kiegészítő érettségi írásbeli vizsgálat szeptember hó 4-én lesz szeptember hó 3-án történő előleges jelentkezéssel.

Az érettségi szóbeli vizsgálatok szept. hó 9-én reggel 8 órakor kezdődnek és a főgimnázium természetani előadási termében folynak le. A javító-érettségi vizsgálatot tevő

tanulók szeptember hó 8-án d. e. 9—12 óráig jelentkezzenek az igazgatónál a főgimnázium épület igazgatósági irodájában.

Az 1915—16-ik iskolai év ünnepélyes megnyitását szeptember hó 5-én délelőtt 9 órakor a premontrei templomban bemutató *Veni Sante* szentmisével és a később megjelölendő helyiségben tartandó iskolai ünnepélyvel hajtjuk végre. A rendes előadások szeptember hó 6-án kezdődnek.

Nagyvárad, 1915-ik évi aug. hó 22-én.

A főgimnázium igazgatósága.

NYILTTÉR
Breuer Oszkár Dr.
ügyvédi irodáját
Nagy Sándor-utca 6. szám
alatt (Ertsey-ház 1. em.)
megnyitotta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

3530/914. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A magyarországi kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az országos központi Hitelszövetkezet végrehajtható Jova János (név Kucsula Erzsébettel) végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében 360 kor. tőke, ennek 1912 szept. 30 napjától számítandó 7 és fél százalék kamatai, 8 százalék késedelmi kamatai, 25 kor. per, 39 kor. 95 fill. már megállapított végrehajtási és árverést kéri és a még felmerülő költségekből álló követelése kielégítése céljából a végrehajtási árverést elrendelte és annak fogantatására határnapul 1915 évi augusztus 30. napjának d. e. 9

órját Körösszáldobágy községéhez kitiizte.

Árverés alá kerül a nagyváradai kir. törvényszék területéhez tartozó, a magyarországi kir. járásbíróház területén levő, Körösszáldobágy község határában fekvő és a körösszáldobágyi 191 sz. betétben A I. 1—12 sorszám 199., 200., 479., 561., 624., 633., 863/2., 665/1., 666/1., 1345. hrsz. a. ház, szántó, rét, legelő és erdőjárandóságból álló ingatlan. Kikiáltási ár 880 kor.

Az ingatlanok a kikiáltási áron alól eladatni nem fognak.

A vételár 3 egyenlő részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadik ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5 százalék kamattal együtt.

A bánatpénz a kikiáltási ár 15 százaléka, a vevő azonban köteles a bánatpénzt az általa ígért ár 15 százalékaig nyomban kiegészíteni, mert ha ezt nem tenné, ígérete figyelmen kívül marad, s a nyomban folytató árverésen részt nem vehet. Az utóajánlat akkor is kötelező, ha az utóajánlattevő az árverésen meg nem jelenik; ha az utóajánlattevő által ígért árnál senki többet ígérni nem akar, az ingatlanok az utóajánlattevő által megvetteknek jelennek ki.

Az utóajánlati árverési vevő az ígért vételáron felül az utóajánlati árverés fogantatásával felmerült költséget is köteles viselni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 15 százaléka készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. bíróság, mint tkvi hatóságnál és Körösszáldobágy község előjáróságánál tekinthető meg.

Kelt a kir. bíróság, mint tkvi hatóságnál, Magyarországon, 1914 május 18. Rezey s. k. kir. jbiró.

Moldován Pál

telekkönyvvezető, a kiadvány hitelűl.

Nagyváradai fióközletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradai fióközletek :

Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fióközleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városaiban.

Biharvármegye alispánjától.

ad. 11349—1915.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a Biharvármegye 1915. évi legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjai névjegyzékének összeállításánál alapul szolgáló adóhivatali kimutatások az 1886. évi XXI. t. cz. 25. §-a értelmében a vármegye székházának I. emeleti 4. számú szobájában 1915. évi augusztus hó 30-án délután 1 óráig bezárólag 8 napi közszemlére kitették s ezen idő alatt a jelzett napokon délelőtt 9 órától délután 1 óráig megtekinthetők s esetleges felszólamlások az igazoló választmánynak 1915. évi szeptember hó 9-én délelőtt 9 órakor megtartandó üléséig hozzám írásban beadhatók.

Együttal azokat akik az 1886. évi XXI t. cz. 26. §-a alapján egyenes állami adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtanak részesülni, figyelmeztetem, hogy ezen igényüket a fentebb idézett idő alatt az alispáni hivatalnál, vagy pedig az igazoló választmánynak a fentebb jelzett napon és időben a vármegye székházának kistermében megtartandó ülésén szóval vagy írásban jelentsék be és jogosultságukat megfelelően igazolják.

Nagyvárad, 1915 augusztus 21.

Fráter Barnabás
alispán.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyűlékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyúló és a robbanó anyagok a postai szállításhoz ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszerszámokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyúló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyűlékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmu küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5-én.

Gerő Armin,
rendőrfőkapitány.

A m. kir. ministeriumnak 2472/915. M. E. sz.

rendelete

a/ tüzfakészletek bejelentéséről.

A m. kir. ministerium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli: 1. §. A tüzfakészleteket az alább következő §-okban foglalt rendelkezések értelmében be kell jelenteni. 2. §. Bejelentés alá a tüzfából azok a készletek esnek: a) a melyek a tüzifa termelésével és eladásával vagy a termelt tüzifa forgalombahozatalával foglalkozó erdőbirtokosok és kereskedők (egyének, jogszemélyek, cégek) birtokában (kezelésében vagy őrizetében és pedig akár saját, akár idegen helyiségekben, vasuti, hajóállomási, városi vagy községi raktárakban, erdei rakodóban vagy a termelőhelyeken stb) eladatlanul vannak és pedig tekintet nélkül arra, hogy a tüzifa rakáson van-e vagy sem; idetartoznak azok a készletek is, a melyek még a termelőhelyeken feldolgozás vagy összegyűjtés alatt vannak, a mennyiben azok a most következő fűtési időszak alatt, vagyis az 1916. év március hó végéig eladásra kerülhetnek; b) a melyek az a) pontban említett erdőbirtokosok és kereskedők (egyének, jogszemélyek, cégek) birtokában (kezelésében, őrizetében és pedig akár saját, akár idegen helyiségekben, vasuti, hajóállomási, városi vagy községi raktárakban, erdei rakodókban vagy a termelőhelyeken stb.) vannak és már eladtak, de még nem szállítottak el a vevőnek és pedig szintén tekintet nélkül arra, hogy a tüzifa rakásokon van-e vagy sem; c) a melyeket az a) pont alá eső belföldi egyének vagy cégek forgalombahozatal céljára külföldről (Ausztriából is) megvettek, de a melyek még az eladónál vannak; d) a melyeket a magyar szent korona országainak területén 1915. évi augusztus hó 15. től 1915. évi október hó 31-ig terjedő idő alatt forgalombahozatal céljára fognak termelni; e) a melyeket a magyar szent korona országainak területére 1915. évi augusztus hó 15. ike és 1915. évi október hó 31-ike közötti időben forgalombahozatal céljára fognak behozni. Azok a készletek, a melyek az a), b) és c) pontok alá esnek, már most, azok pedig, a melyek a d) és az e) pontok alá esnek, előállításuk, illetőleg behozataluk után lesznek bejelentendők (lásd a 4. §. 3. és 4. bekezdését.) 3. §. A bejelentést a 2. §. a) és b) pontja alá tartozó esetekben az köteles megtenni, a kinek birtokában (kezelésében, őrizetében) a bejelentendő tüzfakészletek vannak. Azt a készletet, a mely valamely beraktározással vagy fuvarozással foglalkozó cégnél vagy egyén-nél van elhelyezve, az köteles bejelenteni, a ki azt megőrzés vagy fuvarozás végett elhelyezte, kivéve azt az esetet, a mikor a beraktározott árut külföldi cég vagy egyén helyezte el, mert ilyen esetben a beraktározó vagy fuvarozó vállalat köteles a bejelentés megtételére. A 2. §. c) és e) pontjai alá tartozó esetekben a vevő, a 2. §. d) pontja alá tartozó esetekben pedig a tüzifa termeltetője köteles a bejelentésre. 4. §. A bejelentést mindenkinek, a ki erre köteles, közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budapest, II. ker., Heltai Ferenc-utca 5—7. szám) kell beküldenie. A bejelentéshez az idecsatolt minta szerinti bejelentőlapot (lapokat) kell használni. Ilyen bejelentőlapok a m. kir. központi statisztikai hivatalnál (Budapest, II. Heltai Ferenc-utca 5—7. szám), továbbá kis- és nagyközségekben az előjáróságnál, rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármesternél, Budapest székesfővárosban a kerületi előjáróságnál ingyen kaphatók. Ugyanezen minta szerint a bejelentőlapot maga a bejelentő is elkészítheti.

A 2. §. a), b) és c) pontjai alá tartozó tüzfamennyiségeket az 1915. évi augusztus hó 15. napján volt állapotnak megfelelően legkésőbb 1915. évi augusztus hó 25. ig kell bejelenteni. A 2. §. d) és e) pontjai alá eső azt a tüzfamennyiséget, a melyet 1915. évi augusztus hó 15. napja után termelnek, illetőleg 1915. évi augusztus hó 15. napja után fognak a magyar szent korona országainak területére behozni, az 1915. évi október hó 31. napján talált állapotnak megfelelően legkésőbb 1915. évi november hó 8-ig kell bejelenteni. Ugyanakkor az 1915. évi augusztus hó 15-ike óta tüzfakészletekben beállott apadás okát is be kell jelenteni. A bejelentőlapokat postai uton való beküldés esetében legkésőbb a határidő utolsó napján kell postára adni. 5. §. A 2. §. a) b) és d) pontjai alá eső készletek községek szerint külön-külön jelentendők be, vagyis minden egyes község határában meglévő készletről külön-külön bejelentőlapok állítandók ki. A 2. §. c) és e) pontjai alá eső készletek külön-külön bejelentőlapokon, de egy-egy összegben jelentendők be. 6. §. A bejelentésre kötelezettek a bejelentett tüzfakészletekről pontos raktárkönyvet tartoznak vezetni oly módon, hogy abból a készlet mennyiségének változása és az, hogy hová fordítatott, bármikor megállapítható legyen. Elidegenítés esetében a raktárkönyvben a megszerző fél nevét és lakóhelyét, ha pedig az áru már elszállított, azt is fel kell jegyezni, hogy mikor és hová küldetett. 7. §. A közigazgatási hatóságnak jogában áll az 1914. évi L. t. c. 2. §-a értelmében a bejelentett adatok helyességének megállapítása céljából a bejelentésre kötelezettek bárhol található készleteit, raktárait és üzleti könyveit megvizsgálni. 8. §. A ki a 2. §. szerint bejelentés alá eső tüzfakészletét be nem jelenti vagy nem a valószínűleg megfelelően jelenti be, a hatóság előtt eltitkolja vagy az ellenőrzést meggyújtja, az — a mennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. cz. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el. Fenti rendelet az érdekeltekkel azzal közöltetik, hogy a bejelentések teljesítése illetve a bejelentő lapok átvétele végett a rendőrség II. emelet 8. szobájában azonnal jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1915. aug. 19. én.

Rendőrfőkapitányság.

Olcsó

burgonyára és főzelékfélékre

előjegyzéseket gyűjt

a Nagyváradai tisztviselők fogyasztási Szövetkezete.

Rákóczi-ut 6. szám. a.

Orsolya-zárda épület.

Telefon szám 769.